

На наш погляд, слід поряд з уже запропонованими в економічній літературі напрямками угруповання конкурентних переваг виділити їх поділ за наступними напрямками: за характером виникнення і за ступенем використання.

За характером виникнення:

- природні – конкурентні переваги, що існують об'єктивно і організація не може впливати на їх створення, проте на нашу думку, важливо виявити такі переваги, для того щоб їх використовувати, адже не секрет, що не всі можливості зовнішнього середовища використовуються в повному обсязі.
- згенеровані – конкурентні переваги, що організація може створювати за допомогою реалізації конкурентної стратегії.

Так само важливо поділяти конкурентні переваги за ступенем використання:

- існуючі (використовувані) - конкурентні переваги, що фактично існують і їх необхідно використовувати.
- потенційні – ті переваги, які за певних умов можливо використовувати в майбутньому.

Таким чином, теоретична регламентація і науково обґрунтована класифікація конкурентних переваг є основою управління організацією в умовах конкурентної боротьби, а застосування розроблених наукових підходів у практичній діяльності сприяє досягненню конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г. Л. Азоев, А. П. Челенков; Гос. ун-т упр., Нац. фонд подготовки кадров. М.: Новости, 2000. - 254 с.
2. Портер М. Конкурентная стратегия: методика анализа отраслей и конкурентов. / М. Э. Портер; пер. с англ. И. Минервин. - М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. - 454 с.
3. Піддубний І.О., Піддубна А.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник / За ред. проф. І. О. Піддубного. - Х.: ВД "ІНЖЕК", 2004. - 264 с.
4. Сафиуллин Н.З. Конкурентные преимущества и конкурентоспособность / Н.З. Сафиуллин, Л. Н. Сафиуллин Казань: Изд-во Казанского ун-та, 2002 – 103 с.

**Жураківська Мар'яна Ігорівна, магістрантка,
Дмитришин Марта Василівна, к.е.н., доцентка,
доцентка кафедри управління та адміністрування**

ГЛОБАЛЬНА ЦІННІСТЬ ВІДКРИТИХ ДАНИХ

«Хто володіє інформацією, той володіє світом» (Н. Ротшильд). З даним твердження дуже важко сперечатися. Дійсно, інформація у сучасному світі – це найцінніший глобальний ресурс. Сьогодні таку інформацію можна отримати із відкритих джерел. Основними джерелами інформації виступають портали відкритих даних.

В Україні регламентує питання відкритих даних Закон України «Про доступ до публічної інформації» в якому зазначено, що публічна інформація у формі відкритих даних - це публічна інформація у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

Розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх веб-сайтах.

Публічна інформація у формі відкритих даних є дозволеною для її подальшого вільного використання та поширення.

Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, у тому числі в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту, публічну інформацію у формі відкритих даних з обов'язковим посиланням на джерело отримання такої інформації.

Перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, вимоги до формату і структури таких наборів даних, періодичність їх оновлення визначаються Кабінетом Міністрів України. При цьому до такого переліку Кабінет Міністрів України обов'язково включає інформацію, доступ до якої у формі відкритих даних передбачено законом.

Створення та забезпечення функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері електронного урядування [1].

На виконання вищезазначеного нормативного акту в Україні створено Єдиний державний веб-портал відкритих даних <https://data.gov.ua>, на якому розміщено понад 30959 наборів відкритих даних [2].

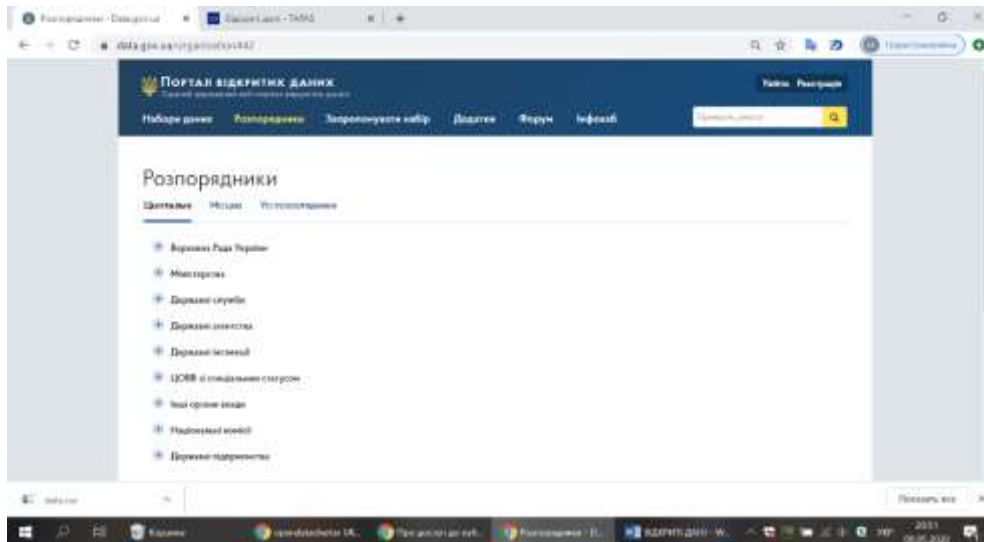
За результатом моніторингу даного порталу, розпорядники відкритих даних поділені на центральні та місцеві. До центральних розпорядників належать: Верховна Рада України, Міністерства, Державні служби, Державні агентства, Державні інспекції, ЦОВВ зі спеціальним статусом, Інші органи влади, Національні комісії, Державні підприємства. Місцеві розпорядники поділені на області, Автономну Республіку Крим, Київ та Севастополь (рис.1).

Детальніше хочемо зупинитись на потенціалі відкритих даних в розрізі впливу на наше життя, поведінку.

Частиною четвертою статті 15 Закону «Про доступ до публічної інформації» передбачено, що невідкладному оприлюдненню підлягає будь-яка інформація про факти, що загрожують життю, здоров'ю та/або майну осіб, і про заходи, які застосовуються у зв'язку з цим [1].

Саме під цю норму підпадає й інформація, пов'язана із пандемією коронавірусу. В умовах надзвичайної ситуації, спричиненої коронавірусною хворобою COVID-19, кожна особа може оцінити значущість оприлюдненої інформації у формі відкритих даних. Відсутність інформації по даних на COVID-19 сприяє поширенню фейків та дезінформації. Щоб протистояти хворобі,

необхідно ефективно обмінюватись інформацією про вірус і його наслідки, що дозволяє оперативно реагувати на виклики, які стоять перед країною в період пандемії.

Рис.1 Єдиний державний веб-портал відкритих даних [2]

Для прикладу розглянемо відкриті дані Національної служби здоров'я України, що оприлюднюються на веб-сайті <https://nszu.gov.ua/covid/dashboard>. Розміщено оперативний моніторинг ситуації довкола COVID-19, а саме:

1. Моніторинг ситуації із кількістю госпіталізованих осіб з підозрою та підтвердженими випадками захворювання на COVID-19 (рис.2);
2. Динаміка виникнення підозр та підтверджених випадків;
3. Розподіл випадків за типом, віком та статтю;
4. Приріст нових підозр та підтверджених випадків;
5. Мапа випадків по областях;
6. Хронологічна мапа.

Дані щодо поширення оперативний ситуації довкола COVID-19 щоденно оновлюються у відповідний час.

Отже, завдяки відкритим даним відома достовірна інформація про кількість смертей, кількість інфікованих осіб, а також осіб з підозрою на вірус. Своєчасно введено ряд заходи щодо запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19. За інформацією відкритих даних плануються обсяги та витрати в лікарських засобах, медичних виробках необхідних для боротьби з пандемією. Приймаються управлінські рішення щодо виділення коштів на підвищення зарплат медикам, закупівлю ліків, масок, тестів, обладнання, організації підвозу медиків на роботу.

Рис.2 Моніторинг ситуації із кількістю госпіталізованих осіб з підозрою та підтвердженими випадками захворювання на COVID-19 [3]

Можна зробити висновок, що відкриті дані є корисними для суспільства, допомагають приймати управлінські рішення, впливають на політику, економіку, безпеку та мають широке застосування у різних сферах. Відкриті дані допомагають швидше зреагувати на соціальні та економічні наслідки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01. 2011 р № 2939-VI // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
2. Єдиний державний веб-портал відкритих даних. Портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/>
3. Єдиний державний веб-портал органів виконавчої влади. Національна служба здоров'я України. URL: <https://nszu.gov.ua/covid/dashboard>

**Кишакевич Ірина Тарасівна, магістрантка,
Романчукевич Мар'яна Йосипівна, к.е.н, доцентка,
доцентка кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту**

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ ПРОСУВАННЯ КОМПАНІЇ

Вибудовуючи ефективне управління просуванням, необхідно приділяти достатню увагу плануванню просування, тому що ефективне планування – це перший крок до успіху в подальшій реалізації продукції. Цей момент є першою сходинкою в процесі розробки програми просування. На даному етапі ставляться цілі, проводиться порівняльна характеристика витрат на просування, розробляється ефективна комунікаційна стратегія тощо. При правильному плануванні підприємству вдасться уникнути багатьох зайвих витрат при реалізації програми.

Розглянемо програму просування компанії (рисунок 1).